

Een zacht geruis: Jan Broekstra bij Huis Zypendaal

De naam Zypendaal geeft het al aan: hier siepelt water uit de bodem. In het indrukwekkende landschapspark rond de 18de-eeuwse buitenplaats Zypendaal is water een belangrijk sieralement. Dat water borrelt op uit de bodem, vlak bij het huis. Door slim gebruik te maken van het aangraven van het grondwater, ontstaan sprengen, die beken voeden. In dit geval de Sint Jansbeek, de belangrijkste Arnhemse beek die vlak bij huis Zypendaal ontspringt. Deze beek wordt wel de levensader van Arnhem genoemd, want de stad is niet zoals veel mensen denken gebouwd aan de Rijn, maar aan de Sint Jansbeek. In de middeleeuwen is de beek al van grote economische betekenis: het water laat vele watermolens draaien. Dat zou eeuwenlang zo blijven. Aan deze beek ontstaat in de 17de eeuw een buitenplaats. Deze voorganger van het huidige huis wordt rond 1650 gebouwd: een kleiner huis, dicht bij het huidige huis gelegen, omgeven door strak symmetrisch aangelegde tuinen en uitgestrekte waterpartijen.

In de periode 1762-1764 is het huidige huis Zypendaal gebouwd voor de belangrijke Arnhemse regentenfamilie Brantsen, die er tot 1926 heeft gewoond. De interieurdecoratie van het huis stamt deels nog uit de achttiende eeuw, zoals de bijzondere marmeren vloer in de gang, waarin een kettingmotief is ingelegd. De hoofdverdieping is ingericht met onder meer objecten uit de oorspronkelijke inboedel, waaronder een collectie familieportretten van de familie Brantsen. Ook het legendarische 'Mannetje van de Zyp' is te zien, een beeldje van een jongen met een drinkkan.

Bakken

Jan Broekstra (1964) bakt. Hij bakt porselein in zijn eigen oven. Hij bedenkt hedendaagse varianten van traditioneel servies, zoals theeservies. Broekstra maakt ook lampen of andere gebruiksvoorwerpen. Hij blaast glas in Tsjechië. Alles specifiek voor een plek of doel. De wijze waarop hij dit doet is echter zo uniek en autonoom, dat er geen sprake is van productie zoals je dat van een vormgever mag verwachten. Het zijn eerder kunstwerken waar je uit kunt drinken of bloemen in kunt zetten. Bij Broekstra is ieder stuk een stuk met een verhaal. Zoals de vazen die eigenlijk afkomstig zijn uit een enorme kroonluchter die hij eerder maakte. En om het plaatje compleet te maken: graag kookt hij erbij. Zodat je ook vanuit die hoek het verhaal kunt proeven.

Water

Jan Broekstra werd gegrepen door de belangrijke rol die het water speelt bij huis Zypendaal. Hij stelde zich voor hoe het zou zijn als je rechtstreeks uit de bron van de Jansbeek zou drinken. Die plastic flessen met bronwater in de winkel vindt hij aperte onzin. Jan heeft een sterke voorkeur voor porselein, het drinkt fijner en is recyclebaar. Om aan deze gedachten recht te doen maakte hij in de nabijheid van het huis een follie, een bouwwerk dat met opzet zonder nut of bizar is, met allemaal porseleinen bekertjes erop. Die glazuurde hij met blauwe vlekken, als knipoog naar het Aziatische servies in huis Zypendaal.

Bij de folie kun je een bekertje Zyp-bruis drinken, drinkwater uit de bron van Zypendaal. En hoe beeldschoon de bekertjes van porselein ook zijn, ze moeten echt blijven hangen voor de volgende dorstige passant.

Een Zacht Geruis

Productiehuis Plaatsmaken initieert in bijzondere samenwerking met Geldersch Landschap en Kasteelen en Museum Arnhem het kunstproject een zacht geruis.

Gelderland kent veel kastelen en landhuizen. Zeven daarvan, in bezit van GLK, zijn opengesteld voor publiek. Elk van deze kastelen wordt gekoppeld aan een hedendaagse kunstenaar, die op basis van de plek en de geschiedenis nieuw werk maakt.

De tentoonstellingen in de zeven kastelen zijn opengesteld van 20 april 2018 tot en met 31 oktober 2018.

Kunstenaars: Robbie Cornelissen (Kasteel Hernen), Heidi Linck (Kasteel Cannenburch), Rosemin Hendriks (Huis Verwolde), Aline Eras (Kasteel Rosendael), Erik Odijk (Kasteel Doorwerth), Jan Broekstra (Huis Zypendaal) en Hans Wijninga (Kasteel Ammersoyen).

Het project wordt mede mogelijk gemaakt dankzij bijdragen van: Mondriaanfonds, provincie Gelderland, Fonds 21, Cultuurfonds Bank Nederlandse Gemeenten, gemeente Arnhem, gemeente Wijchen, gemeente Lochem, Stichting Stokroos, Prins Bernhard Cultuurfonds, Rabobank Stimuleringsfonds.

Noot voor de redactie: voor meer informatie of afbeeldingen in hoge resolutie kunt u contact opnemen met July Ligtenberg van Plaatsmaken: july@plaatsmaken.nl, 06-43227712 of 0263515697